

Építész:
Váncza
László,
Ferenczy
Kinga,
Ránki Soma

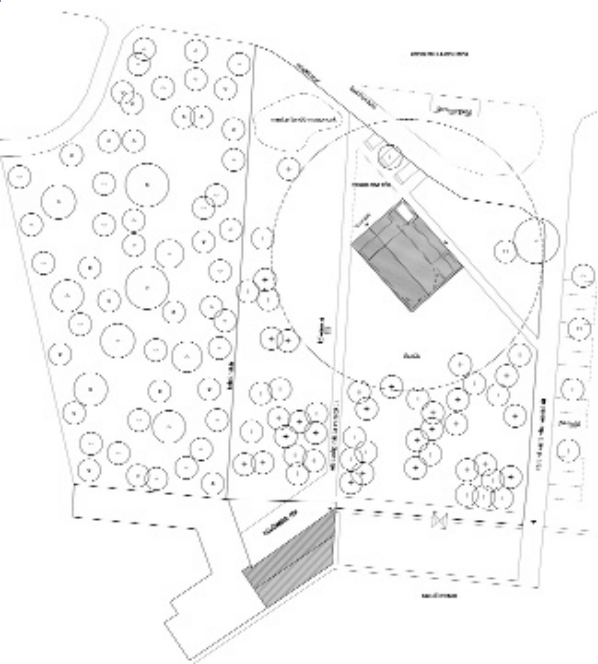
EGY BARÁTSÁGOS TEMPLOM

Derekegyház új katolikus temploma

Korábban nem jártam Derekegyházon, ezért aggódtam kicsit, hogyan találom meg a templomot, ám hirtelen előtűnt a fák közül a harangtorony fehér tömbje, mint egy felkiáltójel. Meglett hát a templom, sokkal könnyebben, mint gondoltam. A parkoló felé vettem az irányt, és a templom mellett elhaladva olyan érzésem támadt, mintha hazaértem volna: meghittséget, otthonosságot

éreztem, majd többször körbejárva tudatosult bennem, hogy a szinte lakóház léptékű oldalhomlokzat kelti ezt az érzést.

Derekegyház Árpád-kori település, történelme során többször elpusztult, elnéptelenedett.[1] Először a tatárjárás idején, 1241-ben (ekkor rombolták le a templomát is), majd a törökök dúlták fel három ízben. A pusztaság-

gá vált területet báró Schlick Lipót, császári tábornok kapta birtokul 1702-ben, majd tőle gróf Károlyi Sándor vásárolta meg 1722-ben. [2] A birtokot gróf Károlyi Antal fejlesztette uradalmi központtá az 1760-as években. A ma is álló kastély 1769-ben épült, egyik melléképületének nagyméretű konyháját alakították át ideiglenesen kápolnává. Végül az új templom felszenteléséig, 250 éven át, szolgálta a derekegyházi híveket. A Szentháromság-templom alapkövét 2018-ban, 777 évvel az Ár-

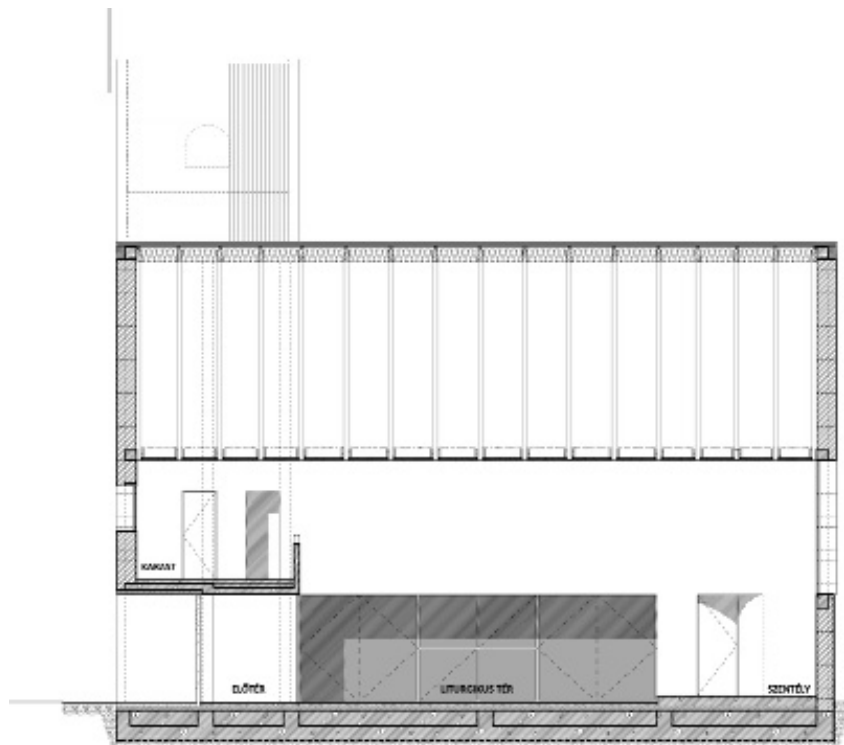
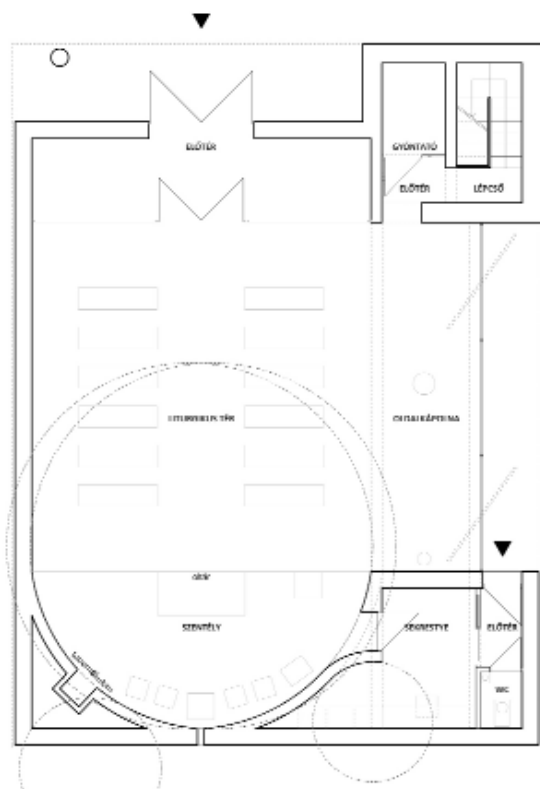
pád-kori templom pusztulása után tették le, és a kész templomot 2019. június 16-án szentelte fel Dr. Kiss-Rigó László, a Szeged-Csanádi Egyházmegye püspöke.

A falu önkormányzat a templom építéséhez a település központi részén, a kastély és a régi kápolna szomszédságában lévő 4000 négyzetméteres telket adta át az egyháznak. A szentély keletelésének következtében átlósan helyezkedik el a templom a telken, így a nem szimmetriatengelyben elhelyezett harangtorony került a főút-

A templom nézete kelet felől a szentély mögötti bevilágításával és a sekrestye apró ablakával

A templom dél felől: balra a főbejárat fölé nyúló épülettömeg, jobbra a szentélyt megvilágító nagy ablak

Alaprajz és metszet

hoz legközelebb. A bástya-szerű torony rendkívül erőteljes, figyelemfelkeltő hatását fokozza az oldalkápolna feletti tető ereszének alacsonyra futtatása (ennek magassága egyébként megegyezik a főbejárat fölé nyúló épülettömeg alsó síkjával), a méretkülönbség növelése. A külső megjelenés kialakításánál a tervezők nagyon egyszerű eszközökkel dolgoztak, szinte az az ember érzése, hogy „csak úgy hagyták” érvényesülni az épületet, formálja meg önmagát (persze ezt a szintet elérni a legnehezebb), így alakultak ki a jó arányú és/vagy érdekes homlokzati felületek. A „lábazat” embermagas, függőle-

gesen bordázott betonfelület, ami fölött van, az sima vakolat és faszindelyes tető.

A templom főbejárata a harangtorony mögött van, föléje a kórust magában foglaló épülettömeg nyúlik, amit egyetlen oszlop támaszt alá. A kórus a bejárat mögötti szélfogó fölött is folytatódik. A torony alatt, a kórusra vezető lépcső mellett kapott helyet a gyóntatófülke. Alaprajzi elrendezése egyszerű, az Árpád-kori templomokat követi: egyterű főhajó félköríves záródással. A templomhajóhoz, mintegy kibővítve a belső teret, oldalkápolna csatlakozik: itt lett elhelyezve a keresztelőkút.

Északkeleti nézet: szinte lakóházléptékű a templom

Irodalom / References

- [1] Hegedűs, Katalin: „A Derekegyházi-
ibolyásdombi feltárások”, *Múzeumi kutatások
Csongrád megyében*, 1981, pp 3–8.
[2] Labád, Lajos: „Nagymágocs”, in: Tóth
Ferenc (ed): *Csongrád megye építészeti
emlékei*, Szeged 2000, p 281.

A szentély renderelt...

...és megvalósult belső tere

A kápolna üvegezett fala vissza van húzva a harangtorony által meghatározott falsíktól, ami által egy lopottornác-szerű külső tér alakult ki, ahonnan a sekrestye is megközelíthető. A kápolna üvegfalában csak szellőzésre alkalmas ablakok vannak, nincs kijárata a kápolnának. Nekem egyedül itt van hiányérzetem, éppen az otthonosság érzetét adó külső tér nem kapcsolódik a belsőhöz.

A szentélynek van egy sajátos irányultsága: balról, az alacsony sekrestyeajtón jön be a szentmisét bemutató pap, az oltárnál végzi a szertartást, jobbra pedig, a nagy üvegfelületen áramlik ki és be a fény. Olyan, mintha ez az oltárra fényt vető ablak kötné össze a templomot a természettel, az univerzummal.

Noha a derekegyházi templom a mai kort fejezi ki, új és modern formavilágú, mégis megjelenik benne nagyon

finoman, nagyon áttételesen a régi templomok történeti rétegződése: az Árpád-kori templomok térformálása, majd bővítése mellékhajóval/oldalkápolnával, a kőből faragott szenteltvíztartó és keresztelőkút, a barokk ülőpadok stilizált megjelenése, mind olyan elvont utalások, melyeknek csak összhatása érezhető, az elpusztított falu elpusztított templomának képzeletbeli fejlődéstörténete.

A derekegyházi hívők nagyon barátságos, nagyon szerethető, emberléptékű templomot kaptak, remélem, szeretik és szeretni is fogják!

Csajbók Csaba

Építész: Váncza László, Ferenczy Kinga, Ránki Soma (Váncza Művek)

Beruházó: Szeged-Csanádi Egyházmegye (Dr. Kiss-Rigó László püspök)

Kivitelező: Építésmester Zrt. (Gilicze Ferenc műszaki igazgató)

Fotó: Oravec István

A b s t r a c t s

WESSELÉNYI-GARAY, Andor: HEALTHY ELITISM

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 5 (2019), pp 16-27, DOI: 10.33268/Met.2019.5.1

MOME CAMPUS, BUDAPEST, HUNGARY

ARCHITECTS: KATALIN CSILLAG and ZSOLT GUNTHER

The largest creative industries investment in Hungary completes the MOME campus development. Orientated along an axis parallel to the main road a new library, refurbished centre building and the new BASE study block can be found. Beside these the recently completed workshop/studio buildings named MOME ONE and TWO respectively are located. The campus has been developed to explore the open university idea of providing access to all, this concept also extends towards opening the grounds as a public park.

SHANAHAN, Mike: RURAL HOMES TEN YEARS ON

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 5 (2019), pp 28-33, DOI: 10.33268/Met.2019.5.2

IMPACT OF A DESIGN GUIDE

Examining the results of homes designed that derived inspiration from guidelines published in the Cork Rural Design Guide: Building a New House in the Countryside, one of the original authors discusses how guidelines impact the built environment. The results demonstrate that quality architecture can be achieved by following guidelines, without hindrance to innovation or creativity, the traditional Irish white walled/ dark roofed home takes on various forms.

KÖLLŐ, Miklós: COVERED EQUESTRIAN HALL

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 5 (2019), pp 34-37, DOI: 10.33268/Met.2019.5.3

EQUESTRIAN CENTRE, BENEDEK MEZO, ROMANIA

The new equestrian hall in Csikszentsimon offers a welcome change to the corrugated sheet covered box type buildings usually found in Romania, a more suitable response to regional traditions, constructed from locally sourced materials. A building that will age well and represent its place within the Szekler Gallop cultural program of events.

TURI, Attila: EXAMPLES FROM A CHIEF ARCHITECT'S EXPERIENCE

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 5 (2019), pp 38-43, DOI: 10.33268/Met.2019.5.4

FROM THE HAND GUIDE TO VISUAL SETTLEMENT

Guidelines for architects regarding a qualitative approach to building design often conflict with design or client interests. Here are examples of a chief architect's assessment of commonly occurring situations ranging from debates about impulse, symmetry, location or even practical issues of how to place a garage. Can a guidebook, which is not really meant for architects alone, stand as a dress code, or source of inspiration, or even as a cultural tool.

CSAJBÓK, Csaba: A FRIENDLY CHURCH

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 5 (2019), pp 44-47, DOI: 10.33268/Met.2019.5.5

NEW CHURCH, DEREKEGYHÁZ, HUNGARY

ARCHITECTS: LÁSZLÓ VÁNCZA, KINGA FERENCZY and SOMA RÁNKI

It proves appropriate to build a new village church to domestic building proportions and scale in order to create a welcoming environment. Although contemporary in construction this church takes its inspiration from past examples regarding formality and the act of worship. Use of materials reflect a rural and national identity without need for unnecessary decoration or motifs. This church is a offers worshippers friendship and hope.

WETTSTEIN, Domonkos: PLAYFUL COLOUR ON THE IDEOLOGY OF TYPE

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 5 (2019), pp 48-53, DOI: 10.33268/Met.2019.5.6

THE RENOVATED FACADE OF THE VÁR STORE HOUSE, VESZPRÉM, HUNGARY

ARCHITECTS: ZSOLT GYÖRGY KOVÁCS, JANA BERÁNKOVÁ and DÁVID KOVÁCS

The communist era left many city centres in Hungary scarred by uncompromising developments intended "to erase the past forever". Yet buildings from this era still stand and with well considered restoration can be given a new, less visually damaging, lease of life. In Veszprém it was decided to lighten up such a building with coloured glazing and led lighting, the message being to give life to a building and not let it fall victim to a historical destiny.

FÜLEKY, Zsolt: TOWNSCAPE DESIGN GUIDES

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 5 (2019), pp 54-56, DOI: 10.33268/Met.2019.5.7

CONTEMPORARY CONSTRUCTION - QUALITY ARCHITECTURE

Urban regulation has become very complicated and seldom comprehensible for citizens or even decision makers in Hungary. Moreover regardless of the strict laws, the quality of the townscape has not improved, indeed one may experience a steady decline in the quality and identity of the Hungarian settlements. To tackle this phenomenon, as an innovative action, following the submission of the Prime Minister's Office, the Hungarian legislation adopted the Act LXXIV of 2016 on Townscape Protection.

KOLOSSA, József: DESIGN GUIDES

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 5 (2019), pp 57-59, DOI: 10.33268/Met.2019.5.8

NEXT GENERATION

In 2016. the Hungarian legislation adopted the Act LXXIV of 2016 on Townscape Protection. By 2019. over 94% of the settlements have accomplished their initial Townscape Identity Manuals. The first conclusions have already been drawn, and the adequate question arises: What's next?